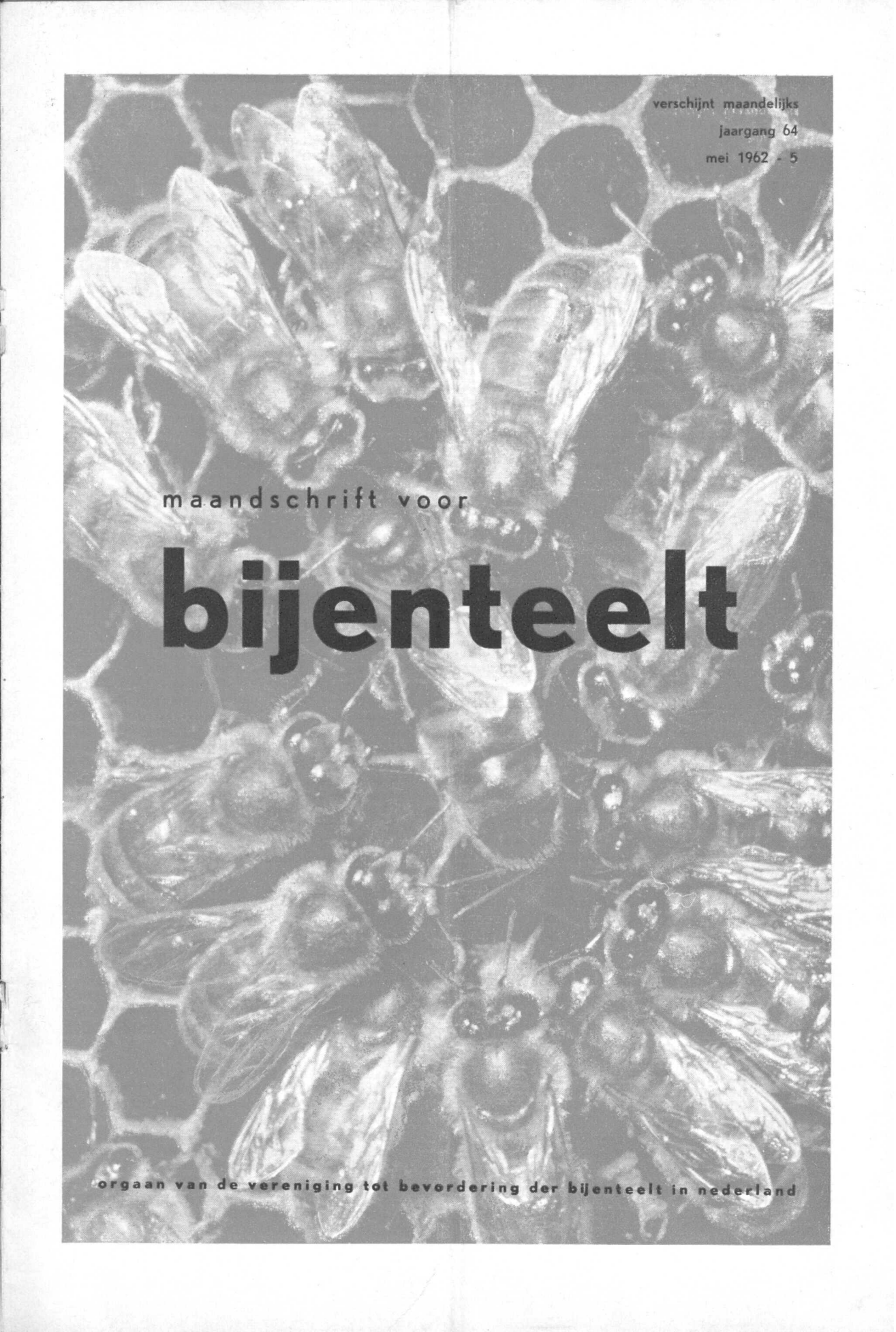

verschijnt maandelijks

Jaargang 64

mei 1962 - 5

maandschrift voor

bijenteelt

orgaan van de vereniging tot bevordering der bijenteelt in nederland

AANBEVOLEN ADRESSEN

IMKERSARTIKELEN

Wij leveren alles wat u nodig hebt. Prijscourant gratis op aanvraag. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

VOOR DE TUIN

Bestel als zovelen uw BLOEmbollen VOOR KAmers en TUIn bij: Bloembollenkwekerij „BLOEVOKATU”, H. Krul Jr., Andijk-W. Vraag voor- of najaarsfolder 1962 aan.

HONING EN WAS

Verkoop uw klanten geen neen als u uitverkocht bent. Vraag ons even prijsopgaaf. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

BUITENLEVEN

VAKANTIEHUISJES, GARAGES, SCHUREN vanaf f 341,—. Stort resp. f 3,50, f 3,—, f 2,50 voor bouwplaat om indruk te krijgen. Giro 67 24 39. „DIMAHA”, Hardinxveld.

BOEKEN EN BLADEN

HET GROTE BIJENBOEK door R. P. Groenveld kost f 13,90. Wij hebben het in voorraad. BIJENHUIS, WAGENINGEN.

Abonneer u op „BIJENNIEUWS”, orgaan van de afd. Bunnik-Houten en de Stichtse KONINGIN-NETEELTCLUB. f 1,50 per jaar. Postgiro 193060. Gratis proefnummer.

Een gelijkblijvende tekst van hoogstens 15 woorden in alle dit jaar nog verschijnende nummers kost slechts f 20,— bij vooruitbetaling op giro 846801 van Bijenhuis, Wageningen.

VEEL NOSEMA

Ons bereiken tal van berichten over dode volken. Als ze geen voer meer hadden, verkeren we over de doodsoorzaak niet in twijfel, maar dat was lang niet overal het geval. Vermoedelijk speelt de Nosema-ziekte hierbij een rol. De vorige zomer was uitermate gunstig voor de ontwikkeling van Nosema. In het algemeen kan gezegd worden, dat een bij die langer leeft dan normaal — b.v. doordat ze weinig te doen heeft en dat was zowel de vorige zomer als dit voorjaar het geval — de Nosema een grotere kans biedt om zich sterk te ontwikkelen.

Het verband tussen stuifmeel en Nosema is nog wat raadselachtig. Een met veel eiwit voorzien bijenlichaam schijnt een gunstige voedingsbodem voor de parasiet te vormen. Aan de andere kant heeft men toch ook de indruk, dat stuifmeelgebrek de weerstand van de bijen tegen de ziekte kan verminderen.

Besmette raten kunnen de ziekte overbrengen. Plaats de raten van een aan Nosema gestorven volk dus niet in uw andere volken. Doe ze in een luchtdicht afgesloten plastic zak en plaats daarin een schaalpje met ijsazijn. Bevorder de verdamping van de ijsazijn door er een prop watten in te leggen. Na enige weken zijn de raten weer bruikbaar. Zijn ze oud, bevatten ze veel darrewerk, verbrand ze dan liever. Kastenvan besmette volken grondig reinigen met heet sodawater.

Het koude voorjaar heeft stellig de ontwikkeling van de vorig jaar reeds door het weer begunstigde uitbreiding van de ziekte bevorderd. Er kwam weinig stuifmeel binnen. Onze eerste wilgekatjes waren al uitgebloeid voordat er een bij op kon vliegen! De bijen leefden lang, niet alleen doordat ze veel binnen waren, maar ook doordat ze weinig broed verzorgden.

U weet toch dat het aanbeveling verdient van volken die aan ziekten lijden of daaraan gestorven zijn een monster van minstens 100 bijen in een stevig doosje op te zenden aan de Rijksbijenteeltconsulent, Bredaseweg 304 te Tilburg?

RAPPORT COMMISSIE NAZIEN BOEKEN 1961

Ondergetekenden, R. Hoving te Drachten en C. Rozee te Z.O.-Beemster, hebben op 6 april 1962 ten kantore van het Bijenhuis te Wageningen de boeken gecontroleerd van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland. Zij hebben zich diverse posten laten toelichten door de heren van Mourik en Groenveld. Zij hebben de boekhouding in goede orde bevonden en geen redenen ontdekt voor bijzondere opmerkingen.

WAGENINGEN, 6 april 1962

(w.g.) R. HOVING

(w.g.) C. ROZEE

COMMISSIE BESTRIJDINGSMIDDELEN LANDBOUWSCHAP

Deze algemene commissie van het Landbouwschap, die tot taak heeft om alles wat met het gebruik van bestrijdingsmiddelen samenhangt te bekijken, zoals verpakking, aanduiding van de giftigheid, gebruik, schadelijke werking voor mens en dier enz., is op verzoek van de Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap uitgebreid met een imker. De Afdeling Bijenteelt heeft daarvoor voorgesteld de heer H. G. Maagendans vice-voorzitter van onze vereniging en hoofdbestuurder voor de Veluwe. Ook in deze commissie wordt dus de stem van de imkers nu gehoord.

DIT VOORJAAR KLEINE VOLKEN

Ik heb sedert 1917 niet zo'n ongunstig voorjaar voor de bijen meegemaakt, schrijft een veteraan ons. En menig imker vraagt zich af of hij voor het fruit volken kan leveren, die aan de eisen voldoen.

Op 24 januari hadden de volken in Wageningen al eitjes op 2 of 3 ramen. Tien dagen later echter maar gesloten broed op één raam. Het broeden was niet alleen stopgezet, maar ook aanwezige eitjes waren weer verwijderd. De aanhoudende koude zorgde er voor dat de broednesten klein bleven. De oude bijen sterven af, er komen maar weinig jonge voor in de plaats. En ondanks het feit dat de volken in het najaar sterker waren dan we ze ooit hebben gehad, zijn ze dit voorjaar klein.

De vruchtbomen en andere planten halen de schade snel in als het weer omslaat (en heden, 22 april wijst de weerkartaat daar voor de eerste maal op). Maar van ei tot bij duurt onveranderd 3 weken. De ontwikkeling van de volken voor de voorjaarsdracht is dit jaar dus wel zeer ongunstig.

Onze bijen deze maand

De bedrijfsmethode die wij toepassen is er niet alleen op gericht het zwermen te voorkomen, maar beoogt tevens dat we de zomerdracht bereiken met bedrijfsvolken die in de best denkbare conditie verkeren. Bovendien ontstaan er weer hulpvolken met vliegbijen en de zomerdracht wordt dus volledig uitgebuit. Deze combinatie, van zwermvoorkomen en drachtvoorbereiding, is niet moeilijk te maken mits we voor de kunstzwerm de zogenaamde „veger” nemen. Om het volle profijt van de veger te hebben is het noodzakelijk dat we aanvangen met het maken van vegers op een tijdstip dat de bijen bij voorkeur nog niet bezeten zijn van de „zwermkoorts” en de zomerdracht 3 à 4 weken later inzet.

Vorbereiding voor het maken van vegers

Voor het maken van vegers is het bijna altijd gewenst dat de lege kasten van de hulpvolken, met gesloten vlieggat, reeds enige tijd van te voren om en om komen te staan met de bedrijfsvolken. Is het echter, in verband met het kiezen van „het juiste tijdstip” waarop we de vegers maken, noodzakelijk dit te doen tijdens het einde van de voorjaarsdracht en komen de volken na afloop van die dracht weer op de thuisstand, dan kunnen we volstaan met de lege kasten van de hulpvolken in de directe omgeving van de bedrijfsvolken te plaatsen.

De veger

Gebruiken we voor de hulpvolken kasten van normale grootte dan verkleinen we deze met behulp van een vulblok(ken) tot de grootte van een zesramer. In de zesramer hangen we nu 3 uitgebouwde lege ramen terwijl we nog 3 zulke ramen gereed houden. Na uit het bedrijfsvolk het raam opgezocht te hebben, waar de koningin zich op bevindt, schudden we de bijen, met de koningin, van het raam in de zesramer. We letten natuurlijk goed op of de koningin niet naast de kast valt en controleren het afgeschudde raam meteen op zwermcellen en breken ze eventueel uit. Nu schudden we nog 8 à 9 broedramen uit het bedrijfsvolk af in de zesramer en controleren ook deze ramen direct op zwermcellen die we natuurlijk eventueel ook weer uitbreken. Uit het bedrijfsvolk halen we nu nog een vol raam met voedsel, waar zo mogelijk ook wat stuifmeel in zit, en hangen dit over in de zesramer. De lege ruimte in de zesramer vullen we op met lege uitgebouwde ramen, hebben we die niet voldoende in voorraad dan zijn we genoodzaakt wat kunstraat te gebruiken, wat echter de ontwikkeling van de veger vertraagt. Hoewel er van voeren de eerste tijd geen sprake is, plaatsen we toch nu tegelijk met de dekplank(jes) en het dak, een voerbak op ons nieuwe hulpvolk. Op het openen na van het vlieggat zijn we nu met de veger gereed. We wachten hiermede echter tot de bijen wat bedaard zijn, laten we zeggen na verloop van een minuut of vijftien. Het bedrijfsvolk controleren we nu verder op zwermcellen en de lege plaats die ontstaan is door het overhangen van het raam met voedsel vullen we op met een uitgebouwd raam. Nadat we de nodige notities op de kastkaart

gemaakt hebben en de veger natuurlijk een nieuwe gaven, zijn we ook met de werkzaamheden van het bedrijfsvolk de eerste twaalf dagen klaar.

De dertiende dag, 's middags na vier uur

De dertiende dag 's middags na vier uur breken we ALLE redcellen die de bijen in het bedrijfsvolk opgetrokken hebben uit. Een aantal rijpe koninginnen, die we in de redcellen aantreffen, laten we gelijktijdig in het volk in lopen. Een koningin meer of minder komt er op dit moment niet op aan. Hoofdzaak is dat we geen enkele redcel vergeten uit te breken. Daarom schudden we ALLE ramen af en controleren ze nauwkeurig. Willen we nu het aantal volken wat we hebben uitbreiden dan kunnen we dit nu eenvoudig doen door een rijpe koningin, of dop, met bijen en voedsel in een drie- of zesraamskastje te hangen. Waarbij we dan zorg dragen dat het afvliegen der bijen voorkomen wordt. Zo'n volkje kunnen we gemakkelijk opkweken tot het voldoende sterk is om in te winteren, als we maar zorgen dat het op tijd voldoende ruimte en voedsel krijgt. We moeten er echter wel om denken dat we het uitbreiden niet te groots aanpakken daar we er anders de bedrijfsvolken te veel mee verzwakken.

Vegers maken is eenvoudig, maar....

In principe is het maken van een veger een eenvoudig werkje wat niet veel tijd in beslag neemt en waardoor het zelfs mogelijk wordt dat we voor de eigenlijke zwermvoorkoming het bedrijfsvolk niet vaker behoeven te behandelen dan tweemaal. Vooral voor diegenen onder ons die met de bijen reizen of beschikken over weinig vrije tijd, is dit een belangrijk punt. Een bijzonder voordeel voor de werkbesparing is echter het feit dat we de mogelijkheid hebben al onze volken op het zelfde tijdstip te behandelen. Hoewel het maken van een veger in het geheel niet moeilijk is kunnen zich toch teleurstellingen voordoen doordat we geen rekening hebben gehouden met enkele belangrijke punten. Om dit nu zoveel mogelijk te voorkomen zullen we onze vegers en bedrijfsvolken eens wat nader onder de loep nemen.

We maken de kans op roverij zo klein mogelijk

Door de lege kasten van de vegers reeds enige tijd voordien, met gesloten vlieggat, om en om met de bedrijfsvolken te plaatsen, verminderen we de kans dat de vegers beroofd worden. Rondvliegende bijen komen spoedig tot de ontdekking dat er voor hen niets bij deze kasten te halen is en schenken er dan geen aandacht meer aan. De kans op roverij wordt hierdoor natuurlijk kleiner. Maken we de vegers reeds tijdens het einde van de voorjaarsdracht dan is de kans op roverij veel kleiner, daar de bijen dan nog voldoende dracht ter beschikking hebben en niet speuren naar nieuwe voedselbronnen. Daar het om en om zetten nog een andere bedoeling heeft, waar we later meer van vernemen, is het ons alleen maar toegestaan tegen deze regel te

zondigen als we de vegers tijdens de voorjaarsdracht maken en de volken na afloop van die dracht op een andere standplaats komen te staan. Zodra de volken echter op de nieuwe standplaats komen, zetten we ook in dit geval de volken weer om en om.

De „nestreuk”

De bijen in de veger en de bijen in het oorspronkelijke bedrijfsvolk hebben voorlopig dezelfde „nestreuk”, gaan we nu direct de veger voeren dan is er kans dat er roverij ontstaat. Zodra we het vlieggat van de veger open maken verlaten er vliegbijen de veger en keren terug naar hun oorspronkelijke bedrijfsvolk, waar ze hun vriendinnen er opmerkzaam op maken dat er wat te halen is en spoedig zal de veger beroofd zijn. Hier komt nog bij dat jonge bijen (en in de veger blijven alleen de jonge bijen achter) hun woning maar matig verdedigen. Terwijl bovendien het voeren met vloeibaar voedsel de kans op roverij altijd vergroot. We voeren de veger voorlopig dus beslist niet!

Waarom geven we de veger bij voorkeur geen broed?

Er zijn nog al wat imkers die met het maken van de veger het raam waar de koningin zich op bevindt mee over hangen in de veger. Bevat dit raam niet al te veel broed dan blijkt deze manier van werken in de praktijk geen aanwijsbare bezwaren te hebben. Om alle risico in dit opzicht zoveel mogelijk te vermijden geven wij de veger geen broed. Broed vraagt verzorging en open broed bovendien water en omdat we de veger niet voeren en er voorlopig geen vliegbijen aanwezig zijn die wat binnen brengen, is het moeilijk dit broed te verzorgen. Bijen passen zich echter snel aan de omstandigheden aan, waardoor jonge bijen als dit noodzakelijk is sneller het stadium van haalbij bereiken en daardoor dus spoediger wat binnen kunnen brengen dan onder normale omstandigheden. Dit neemt echter niet weg dat het geheel niet in de „lijn” van de veger ligt deze broed te geven. Ook het geven van gesloten broed is bij voorkeur niet gewenst daar het de veger spoediger zwermplannen kan bezorgen. In de bijenteelt nemen we zo weinig mogelijk risico, dus ook bij het maken van vegers!

Het juiste gebruik van uitgebouwde- en kunstraat

Daar de veger de eerste tijd alleen maar bestaat uit jonge bijen, die niets binnen brengen is er in de veger ook geen bouwdrift aanwezig, terwijl bovendien de koningin om eitjes te leggen uitgebouwde, lege, raat nodig heeft. Willen we dus de broedaanzet niet stil laten staan en zuinig zijn op onze kunstraat, dan geven we de veger zo weinig mogelijk kunstraat. De lege ruimte die ontstaan is door het overhangen van het raam met voedsel in de veger, vullen we aan door er een uitgebouwd raam voor in de plaats te hangen. Zouden we hiervoor kunstraat nemen dan vernielen de bijen deze raat, het bedrijfsvolk is immers moerloos en moerlose bijen bouwen de kunstraat niet mooi uit. Hebben we geen uitgebouwde ramen genoeg dan kunnen we beter wat kunstraat geven aan de veger en er voor zorgen dat we volgend jaar voldoende uitgebouwde ramen bezitten.

Waarom wachten we zo lang met het openen van het vlieggat?

We openen het vlieggat van de veger niet eerder dan nadat de bijen weer tot bedaren gekomen zijn. Zouden we het vlieggat niet sluiten of te vroeg dan lopen we de kans dat de jonge bijen, die voornamelijk op de ramen met broed zitten die we afschudden, via het vlieggat de kast uit gaan. En wie weet wat er met de koningin gebeurt als ze aan de wandel gaat! Daarom bij het maken van vegers het vlieggat dicht en tijdens het afschudden van de ramen met bijen de kast van de veger afdekken met een doek, die we telkens alleen zover terug slaan als voor het afschudden noodzakelijk is.

Waarom kweken we geen koningin via een zwermcel?

Als we de veger té laat maken, bestaat de kans dat we zwermcellen in het bedrijfsvolk aantreffen, breken we ze niet uit en zouden we het volk van deze cellen een nieuwe koningin laten kweken, dan bezorgen we onszelf veel onnodig werk! Omdat we niet weten hoe oud deze cellen zijn weten we ook niet wanneer de eerste koningin uitloopt en zouden we dus noodzaak zijn iedere avond te luisteren of we het tuten van de koningin ook hoorden. Dit tuten en kwaken gebeurt bovendien niet in alle kasten op dezelfde dag. Stipt genomen zouden we die zwermcellen kunnen laten staan waarin zich alleen eitjes bevinden. De koninginnen die hier uit voortkomen worden immers toch later geboren dan haar zusters uit de redcellen! Maar het is gemakkelijker een cel weg te breken dan te kijken of er alleen nog maar een eitje in zit en omdat we niet erg gesteld zijn op onnodig werk verwijderen we, indien aanwezig, alle zwermcellen.

Is de kans op zwermen nu werkelijk voorbij?

Als we de veger gemaakt hebben op een tijdstip dat de bijen de „zwermkoorts” nog niet te pakken hadden, in de veger voldoende broedramen afgeschud hebben en de dertiende dag 's middags na vier uur ALLE redcellen verwijderd hebben is de kans op een zwerm praktisch uitgesloten! Dikwijls zullen we zelfs kunnen waarnemen dat bij bedrijfsvolken waarvan de vegers op het juiste tijdstip — en die op de juiste manier gemaakt zijn het wegbreken van de redcellen op de dertiende dag niet meer nodig is. De bijen hebben dan zo volkomen de zwermplannen opgegeven dat zij zelf de redcellen, nadat de eerste koningin uitgelopen is, weg hebben geknaagd!

En de bruidszwerm dan?

Wanneer de jonge koningin een bruids- of oriëntatievlucht gaat maken en de veger van het betreffende volk is niet op de juiste wijze gemaakt, of de bijen zijn van een bijzondere zwermplustige stam, kan dit oorzaak zijn dat een aantal bijen met haar mee gaat en zo een zwerm vormt. De bijen zijn dan nog zo van het „idee” zwermen doordrongen dat zij door deze vlucht van de koningin hun zwermdrift uit willen leven. In tegenstelling met een normale zwerm blijft het aantal bijen wat in de kast achter blijft moerloos, scheppen we dus een bruidszwerm dan zorgen we er voor dat ze weer in de oorspronkelijke kast terecht komt. Het komt wel voor

dat men denkt met een bruidszwerm te doen te hebben terwijl het restant aan bijen wat achterblijft in de kast niet moerloos is, in zo'n geval is er natuurlijk geen sprake van een bruidszwerm maar zijn op de dertiende dag niet alle redcellen uitgebroken. We zien dus, dat het maken van een veger, hoe eenvoudig in wezen ook, gebonden is aan bepaalde punten en waaraan wij op straffe van een bruidszwerm niet zonder meer voorbij kunnen gaan.

Houden we ons echter met het maken van de veger aan de grondbeginselen „op tijd en sterk” dan zullen we in de praktijk de bruidszwerm maar weinig ontmoeten. Zijn we te laat met de veger dan maken we hem extra sterk en schudden dus wat meer broedramen met bijen af, om zo de fout die we maakten om de bijen aan hun lot over te laten nog zo goed mogelijk te herstellen. Bij bruidszwermen is het goed dat we bedenken dat er in deze drie groepen van imkers zijn. De eerste groep wordt gevormd door imkers die zeer zelden of nooit een bruidszwerm op hun stand hebben. Zij zijn het ook die 't minste werk hebben met 't wegbreken van redcellen daar de bijen hun met dit werk dikwijls voor zijn. Bij de tweede groep imkers is de bruidszwerm beter bekend. Zij maken de veger meestal niet voldoende sterk en te laat doordat ze als maar uitstellen. Is het voor hen tijd de veger te maken op het einde van de voorjaarsdracht, dan wordt dit dikwijls niet gedaan omdat het maken van een veger de haaldrift van het bedrijfsvolk ongunstig zou beïnvloeden. Helemaal ongelijk hebben ze niet, maar... beter een veger van een volk dan een volk met zwermneiging. Bijen met zwermneiging honingen helemaal niet en bezorgen veel werk en risico! De derde groep kent de bruidszwerm alleen van naam en voor hen is de naam al meestal een waar schrikbeeld. Wij maken echter vegers (maar dan op de goede manier en op tijd) en proberen te komen in de eerste groep imkers. We varen er ongetwijfeld wel bij, want het zijn veelal die imkers die het minst over de honingogst te klagen hebben!

Wat kunnen we nu aan de vliegplank waarnemen?

Zitten de bijen met drommen aan de buitenzijde tegen de kast (baardvorming) dan kan dit veroorzaakt worden door hitte of ruimtegebrek, of het volk maakt ernstige zwermplannen, trekt de baard naar binnen dan kan ieder moment de zwerm afkomen. Zien we dat de bijen met trosjes aan de vliegopening hangen dan kan ook dit een aanwijzing zijn dat het volk zwermplannen maakt. Zijn we toevallig op de bijenstand als er een zwerm afkomt dan kunnen we soms de koningin van de vliegplank vangen en daardoor verhinderen dat de zwerm er op uit trekt. Voor de koningin de kast verlaat zijn er al eerst heel wat bijen de kast uit gestornd, letten we nu goed op de vliegplank dan zien we de koningin even op de vliegplank halhouden voordat ze er op uit trekt. We begrijpen natuurlijk wel dat hier opletten de boodschap — en zien — en grijpen — één handeling moet zijn. Zien we een onbevuchte koningin buiten de kast vliegen met aan haar achterlijf een klein wit vlekje, dan is dit het bevruchtingsteken en zal ze er spoedig toe over gaan de eerste eitjes te leggen. Zien we een volk met een onbevuchte koningin waar veel bijen tegen de buitenzijde van de kast zitten en met hun achterlijf omhoog een waaierende beweging maken (stertselen) dan kan ieder moment de koningin van een bruids- of oriëntatievlucht terug komen.

Wat we niet moeten vergeten

1. De vegers op tijd te maken.
2. De vegers sterk te maken.
3. De bedrijfsvolken te controleren op zwermcellen.
4. De dertiende dag ALLE redcellen in het bedrijfsvolk uit te breken en dat we dit tijdstip goed kunnen combineren met het, voor het eerst, voeren van de vegers.
5. Dat het al of niet voorkomen van bruidszwermen verband houdt met de werkwijze en het tijdstip waarop de veger gemaakt wordt.

H. FOLMER

Arnhem opent Biologisch Centrum

Ook praktijkonderricht in het leven der bijen.

De Gemeenteraad van Arnhem stelde in zijn vergadering van 9 januari 1961 een krediet beschikbaar voor de oprichting van een Centrum voor Biologieonderwijs. Dit centrum is inmiddels tot stand gekomen en ondergebracht in een bijzonder smaakvol ingericht gebouwtje in het Park Angerenstein.

De officiële opening vond plaats op zaterdag 7 april jl. waarbij onze vereniging vertegenwoordigd was door ons H.B.-lid — tevens voorzitter van de afdeling Arnhem — H. G. Maagendans. Tot de taak van de schoolbioloog behoort o.a. ook het geven van speciale biologielessen aan de schooljeugd. Dit is het punt waar de bijenhouderij om de hoek komt kijken en de Arnhemse afdeling heeft al de nodige contacten gelegd om in de loop van de zomer een observatiekast, vitrine en wat verder nodig mocht zijn op het terrein van het centrum te plaatsen. Na Den Haag is voor zover ons bekend Arnhem de eerste plaats waar een dergelijk biologisch centrum is opgericht. Behalve aanschouwelijke en zeer interessante biologielessen — de openbare les over knaagdieren bij de opening was hiervan het beste bewijs — wordt ook leiding

en voorlichting gegeven bij het schoolkinder-tuinwerk.

Wij verwachten veel goeds van dit biologisch centrum en hopen hierop in de loop van het jaar nog met een reportage terug te komen. Misschien bestaat er aanleiding voor onze afdelingen — met name in de grotere bevolkingscentra — om hun gemeentebestuur eens op deze wijze van onderricht opmerkzaam te maken.

H.G.M.

Maandschrift voor bijenteelt

Officieel orgaan van de Vereniging tot Bevordering der Bijenteelt in Nederland.
Verschijnt de eerste dinsdag der maand.

Redacteur: R. P. Groeneweld.

Adres redactie en administratie: Bijenhuis, Wageningen.

Telefoon: 08370-2863.

Giro: 846801.

Commissie van redactie: H. G. Maagendans, A. S.

Planting en B. A. van der Sande.

Adviseur: de Rijksbijenteeltconsulent.

Inzending kopij: Voor de 10e der maand.

Inzending advertenties: Voor de 20ste der maand.

Tarief speurbijtsjes: Tot 20 woorden f 2,25, elke 4 woorden meer 45 cent, bij vooruitbetaling te voldoen op bovengenoemde postrekening.

Tarief advertenties: Op aanvraag.

Wij spraken met de Belgen

Op 23 februari vond te Antwerpen een ontmoeting plaats van bestuurders van de Belgische en Nederlandse imkerorganisaties om de belangen van de imkers in de Benelux te bespreken. Wij geven hieronder een verkort verslag van deze vergadering.

De vergadering wordt geleid door de heer Senator E. Leijssen, voorzitter van de Chambre Syndicale Belge d'Apiculture, en dit verslag is opgesteld door de heer P. T. Hilhorst.

De **voorzitter** opent de vergadering en richt een speciaal woord van welkom tot de Nederlandse delegatie. Spreker zegt verheugd te zijn over het initiatief voor deze vergadering en spreekt de verwachting uit, dat het zal gelukken de gezamenlijke problemen tot een oplossing te brengen.

De heer **Van Rappard** zegt, in zijn hoedanigheid van voorzitter van de Stichting Bedrijfsraad voor de Bijenhouderij in Nederland, blij te zijn met de uitnodiging van de Belgische collega's. Een samenspraak over gemeenschappelijke problemen is immers van groot belang. De ervaring met het Benelux-beleid heeft geleerd, dat wanbegrip tussen de imkers uit de betreffende landen een nadelige situatie voor alle imkers tot gevolg kan hebben. Spreker denkt hierbij aan de beslissing inzake het **invoerrecht op suiker** bestemd voor de honingbijen. Het streven naar **unificatie van de accijnzen in de Beneluxlanden** is een ander onderwerp, dat door de imkers gezamenlijk zou moeten worden gezien. Het is immers van het grootste belang, dat de rentabiliteit van het bijenhouden wordt verhoogd, daar dit een van de belangrijkste middelen zou kunnen zijn om de teruggang van de bijenteelt te stuiten.

De afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap heeft voor de Nederlandse imkers al een aanzienlijke reductie van de suikerprijs bewerkstelligd. Zou echter voortaan ook de suiker voor de bijenvoeding vrij van invoerrechten mogen worden ingevoerd dan waren wij nog weer een stuk verder. Tot nu toe kan suiker voor veevoederdoeleinden vrij worden ingevoerd, doch de suiker voor bijenvoeding is van deze regel uitgezonderd. Ook de plannen tot gelijkmaking van de accijnzen op suiker moeten de aandacht van beide delegaties hebben. Het gemeenschappelijk tarief zal op f 14,— per 100 kg komen, zodat het dan ook voor de Belgische imkers de moeite loont om vrijdom van accijnzen te verwerven.

De **voorzitter** zegt, dat de Belgische imkers al sinds het einde van de oorlog geen vrijdom van accijnzen meer genieten. De imkers hebben zich in de laatste jaren herhaaldelijk met een dergelijk verzoek gericht tot het Belgische Ministerie van Financiën, doch dit heeft nog niet het gewenste resultaat opgeleverd. Spreker wijst er op, dat de overheid vreest, dat de met methylviolet gedenatureerde suiker toch een weg zal vinden naar de clandestiene geneverstokerijen in zijn land. Voorts zegt spreker, dat het denaturatiemiddel octozaan door de Belgische imkers wordt verafschuwd.

De heer **Van Rappard** zegt, dat de vrijdom van accijnzen en de bovengenoemde reductie op de suikerprijs de Nederlandse imkers voor de suiker in totaal circa 31 cent per kg minder dan anders behoeven te betalen. Spreker vraagt waarom er destijds van Belgische zijde bezwaar tegen is gemaakt, dat ook de suiker voor vervoeding aan de honingbijen zou worden vrijgesteld van het invoerrecht.

De heer **Hilhorst** geeft desgevraagd een toelichting op het ter vergadering rondgedeelde vergelijkende overzicht van de gegevens van beide landen.

De heer **Wouters** zegt, dat de Belgische surplus-suiker wordt gedenatureerd en aan het vee gevoerd. Het is echter niet gelukt om ook voor de voeding van de honingbijen surplus-suiker te verkrijgen. Af-fabriek zou dan 400 francs (circa f 30,—) in de plaats van 1150 francs (circa f 85,—) per 100 kg moeten worden betaald.

De **voorzitter** zegt, dat een verzoek om surplus-suiker aan de Boerenbond evenmin resultaat heeft opgeleverd. Na enig over en weer gepraat zegt de **voorzitter**, dat hij binnenkort zowel vrijdom van invoerrecht alsmede vrijdom van accijnzen voor de bijensuiker zal bepleiten op het Ministerie van Financiën te Brussel.

Hierna worden nog de volgende punten aan de orde gesteld.

Bescherming van de honingmarkt

De heer **Van Rappard** zegt, dat de imkers in beide landen ook zouden moeten aandringen op een betere bescherming van de honingmarkt.

De **voorzitter** deelt mede, dat de Belgische imkers zich veel kosten getroosten om honingvervalsing tegen te gaan. Er is een wet in voorbereiding, die het zal verbieden om binnenlandse en buitenlandse honing in het zelfde bedrijf voorhanden te hebben. Op het etiket van de bokaal moet worden aangegeven of het binnenlandse dan wel buitenlandse honing betreft. Ook zal het volgens dit ontwerp van wet verboden zijn, dat een honinghandelaar bijen houdt. Het is namelijk voorgekomen, dat een importeur van honing volop Cubaanse honing aan zijn bijenvolken voederde en het enkele dagen later uit de raten geslingerde produkt verkocht als honing van Belgische herkomst. De Belgische consumenten betalen voor de binnenlandse honing (de bokaal niet meegerekend) circa 80 francs (f 5,80) en voor de buitenlandse honing 14 à 15 francs (circa f 1,05) per kg.

Het grensverkeer met bijenvolken in verband met de mijtziekte

De **voorzitter** zegt, dat de Belgische imkers graag met hun volken naar het bloeiende koolzaad in Zuid-Nederland zouden willen reizen. Deze imkers krijgen van Nederlandse zijde hiervoor echter geen toestemming in verband met het gevaar, dat deze volken besmettelijke bijen-

ziekten zouden kunnen overbrengen. Spreker is evenwel van mening, dat dit gevaar niet reëel is, omdat een gezondheidsverklaring voor de volken zou kunnen worden overgelegd. De heer **Van Rappard** zegt, dat de organisaties van bijenhouders hieraan weinig kunnen doen. De ziektebestrijding is immers geregeld in de Wet.

De bestrijding van mijtziekte

De **voorzitter** zegt, dat de Belgische regering 2½ miljoen francs heeft uitgetrokken voor de bestrijding van de mijtziekte (d.i. circa f 180.000,—). De bijenmijt wordt hier tegenwoordig ook preventief bestreden. Wordt ergens mijtziekte geconstateerd dan moeten alle volken in het gebied binnen de straal van 5 km rond de besmettingshaard worden behandeld met het middel P.K., dat wel de mijt doodt maar de bij niet. (Dit middel is gevonden door Prof. Koch uit Leuven). Tevens moet van alle bijenstanden in dit gebied een monster worden opgestuurd naar het betreffende provinciale laboratorium. In het besmette deel is bovendien een vervoersverbod van kracht. Het bestrijdingsmiddel (P.K.) wordt gratis verstrekt. De indruk bestaat, dat de voorschriften over het algemeen goed worden opgevolgd. Deze wijze van bestrijding vindt evenwel nog te kort toepassing om er al een definitief oordeel over te kunnen geven.

De heer **Van Rappard** zegt, dat in Nederland, vooral in de provincie Limburg, vrij veel mijtziekte voorkomt. De bijenstanden die besmet zijn worden opgeruimd. Voor vrijwel geheel Zuid-Limburg is er een vervoersverbod. De imkers zijn hierdoor erg gedupeerd en ook de fruittelers, omdat zij geen bijen kunnen huren of kopen voor hun boomgaarden. Ir. Mommers, die is belast met de uitvoering van de Bijenwet, houdt zich streng aan de voorschriften. Of deze maatregelen het gewenste effect zullen hebben wordt wel betwijfeld.

De heer **Andriessen** zegt, dat het niet zou vaststaan, dat het middel P.K. alle mijten doodt.

Het gebruik van bestrijdingsmiddelen

De **voorzitter** vraagt wat in Nederland wordt gedaan om schade aan bijenvolken door het gebruik van bestrijdingsmiddelen in land- en tuinbouw tegen te gaan. Spreker meent, dat deze aangelegenheid in Benelux-verband zou moeten worden geregeld.

In België is het verboden om tijdens de bloei van de fruitbomen bestrijdingsmiddelen aan te wenden. De loonspuiters moeten een cursus volgen. Hun wordt dan geleerd niet te spuiten tijdens de bloei. Desondanks komen ook in het fruit nog gevallen van spuitschade voor.

De heer **Hilhorst** zegt, dat wij momenteel bezig zijn om de fruittelers en loonspuiters er van te doordringen, dat tijdens de bloei van het fruit niet behoeft te worden gespoten. Aan de Plantenziektkundige Dienst in Wageningen is gevraagd op de bestrijdingsmiddelen aan te geven of ze al of niet giftig zijn voor bijen. Voorts is het van belang te vermelden, dat er in Nederland een bestrijdingsmiddelenwet in voorbereiding is. Het is de bedoeling, dat in de adviescommissie voor de maatregelen ter uitvoering van deze (raam-)wet ook een imker zitting krijgt.

De heer **Van Laere** deelt mede, dat hij een geschrift heeft doen uitgaan aan de fruittelers en loonspuiters, waarin is aangegeven welke bespuitingsmiddelen zwaar of minder giftig zijn voor de bijen.

De **voorzitter** zegt nogmaals toe, dat twee belangrijkste zaken, waarvoor de bespreking bedoeld was, n.l. behoud van accijnsvrijdom en de afschaffing van het invoerrecht op bijensuiker, zo spoedig mogelijk te zullen bespreken met de verschillende instanties. Spreker dankt de aanwezigen voor de nuttige gedachtenwisseling en stelt voor het gesprek over de diverse punten binnenkort voort te zetten.

De heer **Van Rappard** zegt voorzitter dank voor de goede ontvangst en voor de goede stemming en spreekt de hoop uit dat dit uitermate nuttige gesprek binnenkort in Nederland kan worden voortgezet.

Geen interesse

Aan de hand van de laatste gegevens blijkt, dat het aantal aangesloten imkers ook in het achter ons liggende jaar is teruggelopen. Een noodzakelijke teruggang?

Lees de verschillende jaarverslagen er op na en U weet precies wat de oorzaak is. De jeugd, mijne heren, die heeft geen tijd meer; de jeugd heeft het te druk met brommers; de jeugd is materialistisch ingesteld, enfin, vult u maar aan.

Deze fraaie slagzinnen zijn nu reeds zo vaak naar voren gebracht, dat velen het klakkeloos overnemen. **Maar is het nu werkelijk zo.** De redenering zou opgaan, als het boven aangehaalde de algemene tendens is. Maar er zijn afdelingen waar wel jeugd is; enthousiaste jeugd. Of zou de jeugd van plaats tot plaats zo sterk verschillen? Laten we elkaar niets wijsmaken. Er is een goed Nederlands spreekwoord dat zegt: „dieven vangt men het best met dieven”; een kleine variatie: „jongeren vangt men het best met jongeren”.

Komt heren bestuurders in de vele afdelingen, gaat voor u zelf eens na of u nog het enthousiasme kunt opbrengen om de bijenteelt voor de

jeugd aanvaardbaar te maken. Zo niet, staat dan uw plaats af aan personen die daartoe wel in staat zijn.

Stopt u eens met de knusse verlotingen aan het eind van vergaderingen, waarmede u het vergaderingbezoek wilt stimuleren (over materialisme gesproken). Koop voor het geld liever een observatiekast en plaats deze bij een school. Er zijn tientallen manieren om de jeugd te bereiken, **die wel wil imkeren**, maar de weg gewezen moet worden.

Hoe komt men tot de uitspraak, dat de jeugd passieve ontspanning zoekt (zie officiële meded. april). Deze uitspraak wordt reeds gelogenstraft door de conclusie, dat waar jeugd is activiteit heerst. **Het is juist de lakse passieve houding van sommige afdelingsbesturen die de jeugd afschrikt.**

Afdelingen zonder een redelijk aantal jeugdleden behoeven niet voor te komen. Waar dit wel het geval is begrijpt het bestuur zijn taak niet of mist de juiste instelling. Stop toch met die onvruchtbare klaagzang over de jongeren, hetgeen terug te brengen is tot zelfverwijt. Reken eerst eens af met de gezapigheid, welke een dikke roestlaag heeft gevormd over onze imkerij.

J. A. ZOET

UIT DE JAAGKIEPS

SKLENAR 47

In de Rheinische Bienenzeitung oktober 1961 schrijft Ehrenimkermeister O. Tuschoff o.a. het volgende over deze stam van de Carnica-bij:

Van de Oostenrijkse Carnica zijn vooral 3 stammen bekend nl. Sklenar 47, Troiseck en Peschetz.

Sklenar was een onderwijzer, die in 1904 met bijenhouden begon. In zijn kast 47 vond hij een volk dat hem door zijn eigenschappen opviel en de andere volken in opbrengst zeer overtrof. Daar dit volk niet zwermen wilde, maakte S. zich vertrouwd met de koninginnteelt en zo begon zijn loopbaan als succesvolle koninginneteler. Hij gaf de geteelde koninginnen de naam „Stamm 47” maar thans spreekt men meer van de „Stamm Sklenar”.

S. wist succes te bereiken zonder bevruchtungs-station en paste daartoe de methode der heide-imkers toe die gebaseerd is op het feit dat volken bij aanhoudende goede dracht weer gaan zwermen. Als de darren van het vadervolk afgejaagd waren, voerde hij dit volk rijkelijk met honing, het begon dan weer darre-broed aan te zetten, zodat hij alleen van dit volk darren had. Hij liet zijn teelt-koninginnen zeer oud worden, de oudste werd 7 jaar. In één jaar had hij twee vadervolken, waarvan beide koninginnen 5 jaar oud waren. De standaard Carnica-bij moet grijs zijn maar bij de Sklenar heeft men meermalen koninginnen die helder van kleur waren, aangetroffen, en werkbijen met bruine hoeken aan het achterlijf.

Men treft thans nog wel Carnica-bijen aan die i.p.v. lichtgrijze banden, waarop men zich in het algemeen toelegt, geelgrijze banden hebben.

In 1886 schreef de Engelsman Cheshire in zijn boek: Bees and Beekeeping over de Krainer: zij zijn grijs-zwart en vertonen dikwijls twee oranje-gele vlekken op de eerste rugring, de koninginnen zijn groot en dikwijls bronsbruin. Tuschoff, heeft van Sklenar vooral lichtbruine koninginnen gehad maar

dat hinderde hem niets, evenmin de gele hoeken. Deze volken waren meestal de beste wat de opbrengst betreft.

Broeder Adam schreef over de Sklenar-bijen:

Hierin hebben wij een bij, die het meest lijkt op de Krainer van voorheen. Het geel of roodbruin der Krainers, dat heden door velen zo fel aangevallen wordt, treedt overal in het gehele verspreidingsgebied der Carnica te voorschijn. Het werd reeds door Cheshire opgemerkt ten tijde toen de Italiaanse bijen nog niet noemenswaardig verspreid waren. Inderdaad ligt het vermoeden voor de hand dat deze kleur een wezenlijk kenmerk der echte Carnica is. Extreme kleuren-eenheid bij de Carnica is eerder een kunstprodukt. Deze typen kunnen het oog verrukken, maar ook op jammerlijke wijze teleurstellingen geven.

Tuschoff besluit zijn artikel met:

Men moet bij een koningin van een goed bevruchtungsstation, niet dadelijk aan een ongewenste paring denken als een volk bijen kleurige tekens heeft en als verder alle goede eigenschappen der Carnica aanwezig zijn.

Tankauto's vol honing

Een Schotse imker, die een reis deed in de V.S. was verwonderd daar een tankauto vol honing te zien. Deze was van een bijenhouder Bob Knox te Neenah-Wisconsin, die een nieuwe methode heeft gevonden om zijn honing te vervoeren. In speciaal verwarmde lokalen wordt de 50 pound honing bevattende bus verwarmd, waarna de vloeibare honing in tanks loopt en vandaar in de tankauto wordt gepompt. Dan kan de verre reis naar Chicago aanvangen, hier aangekomen wordt de honing weer in tanks overgepompt.

De auto is vrolijk beschilderd; aan elke zijde een dansende bij met het woord „Honey” in grote letters. Op de tank de slagzin: „De zoetste lading op de weg” en dat is dan een lading van 36.000 pound (16.000 kg) honing.

Scottish Beekeeper 1962-1.

Vergiftig uw bijen niet zelf

Twee gevallen van vergiftiging van bijen door insecticiden, die niet op gewassen waren aangebracht, werden door het Engelse onderzoeksinstituut te Rothamsted onderzocht.

Een bijenhouder in Yorkshire, was pijnlijk getroffen door abnormaal verlies aan bijen in juni en juli 1961. De verliezen waren zo erg dat 11 van zijn volken stierven. Het was een puzzel voor hem, eerst dacht hij aan gevolgen van bespuiting, maar het aanhouden van de sterfte en het feit dat de bijen op een naburige stand gezond bleven wees erop dat de oorzaak ergens anders lag.

Men kwam er achter dat het gebruik van oude zakken als dekkledjes en als brandstof voor de beroker, de oorzaak was.

De zakken waren gebruikt voor een sorteermachine voor koren als een afdak bij het verwerken van met gift omgeven gerst-zaaizaad, dat van de voorgaande uitzaai was overgebleven en waarvan men het omhulsel wilde wegblazen.

Uit een monster van een zak bleek dat de uitwerking van het vergift krachtig genoeg was om een snelle dood te veroorzaken, in het laboratorium, van bijen, die in een kooitje niet rechtstreeks hiermede in aanraking waren geweest.

Het andere geval betrof een bijenhouder die in juni een zwerm had geschept en in een kast had gedaan; de volgende dag waren alle bijen dood. Verscheidene maanden te voren had hij als wasmotbestrijding, zijn voorraad ramen behandeld met een sproeimiddel dat in de huishouding gebruikt werd en van deze ramen waren aan de zwerm gegeven.

Gebruik daarom nooit zakken van onbekende herkomst en gebruik nooit een anti-motmiddel, dat uw vrouw in haar huis gebruikt, waarschuwt de redactie van Beecraft 1962-1. Deze preparaten kunnen chemicaliën als dieldrin of B.H.C. bevatten, waardoor de ramen dodelijk kunnen worden voor de bijen.

Gedenatureerde suiker

In Duitsland wordt belasting-vrije suiker voor voeding van andere dieren dan bijen en voor bijen beschikbaar gesteld. Die voor andere dieren is goedkoper en nu hebben bijenhouders gevraagd of die goedkopere suiker ook niet voor de bijen geleverd kon worden.

De suiker voor andere dieren wordt gedenatureerd met middelen als vismeel, meel van dierenlichamen, vleesmeel, bloedmeel of veezout, de suiker voor bijen is niet vermengd. De Duitse Imkersbond zegt dat men met gedenatureerde suiker in de laatste tientallen jaren genoeg ondervinding heeft gehad. Voor veevoeder wordt ruwe suiker geleverd die voor de bijen totaal ongeschikt is. In 1946 stierven in Sleeswijk-Holstein 25.000 bijenvolken een roemloze dood, daar de Staat in plaats van witte suiker ruwe suiker geleverd had.

Om in de laatste oorlog de bijensuiker ongeschikt voor mensen te maken werd hieraan oktosan toegevoegd; zelfs kleine hoeveelheden hiervan maken de suiker bitter en ongenietbaar. Het goedje werkte best, maar de imkers beweerden later, dat duizenden volken eraan dood gingen. De denaturering werd toen dadelijk stop gezet. In 1916 werd de suiker met zand gedenatureerd, dit middel hielp in het geheel niet tegen misbruik, daar bij suikeroplossing het zand naar de bodem zinkt en op het gebruik door mensen geen invloed heeft; de imker betaalde voor een hoopje zand de suikerprijs en trekt zo bij elke denaturering aan het kortste eind.

(Imkerfreund 1962-1).

Bijengift winnen

Voor het winnen van bijengift gaat men aan de universiteit van de staat Ohio als volgt te werk:

Men heeft een apparaatje gemaakt dat 3 kleine platina bekertjes bevat. In elk bekertje plaatst men een bij, die met koolzuurgas is verdoofd, met het achterlijf naar beneden, de vleugeltjes komen over de rand van de beker. Als de bijen zo geplaatst zijn komen zij weer bij. Dan wordt het vergift „gemolken” door een elektrische schok. Bij elke schok scheidt de bij een druppel vergif af, dit wordt opgevangen op een gla-

zen plaat, waarop een oplossing van steriel zout. Na 60 seconden volgt een tweede schok en gewoonlijk kan nog een derde volgen.

Van 10 bijen kan men 20 cm³ van de zoutoplossing plus vergif winnen. (Gleanings 1961-10)

Nog een paring dar-werkbij

In de Deutsche Bienenwirtschaft 1961-11 komt weer een melding voor van een paring tussen dar en werkbij.

Een imker had op zijn stand een moerloos en darrenbroedig volk. Op 13 augustus in de namiddag zag hij dat de darren uit dit volk uitvlogen, hij verwachtte een zwerm. Hij zag dat een uitvliegende werkbij door een dar gevolgd werd, toen deze de bij ingehaald had volgde op een hoogte van ongeveer 2 meter een paring, waarbij het geslachtdeel van de dar tussen de 4e en 5e rugring was gedrongen. Hierna viel het paartje op de aarde. De werk-

bij had de dar zowel in de lucht als op de grond meegesleept totdat zij geheel uitgeput was. Zij had blijkbaar gehoopt zich van de onaangename last te kunnen bevrijden.

Bijen in de kunst

Wij kwamen in het bezit van bijgaande foto van een beeldhouwwerk, voorstellende Simson die de leeuw verscheurt. Opmerkelijk zijn de bijen die uit de muil van de leeuw komen.

Rubens maakte het ontwerp en het stuk werd gemaakt door C. Galle. Het opschrift op de (graf?)-steen luidt o.a. Maphaei Cardinaal Barberini en Paus Urbanus VIII. Deze leefde van 1568 tot 1644 en was Paus vanaf 1623. In zijn wapen voerde deze 3 bijen, dit werd reeds eerder in ons Groentje opgenomen.

Het jaartal M.DC. XXXIV (1634) onder de afbeelding doet vreemd aan.

De Hollandse bij in Engeland

Er is een tijd geweest, dat de Engelse imkers veel belangstelling hadden voor onze bijen. Veel bijenvolken waren er toen in Engeland nodig door de noodlottige gevolgen van de mijtziekte. Voor de handel was er zelfs een marktkastje ontworpen.

De welbekende Engelse firma in bijenteelt-benodigdheden, Robert Lee, die dit jaar 100 jaar bestaat en tot in 1949 Hollandse bijen invoerde, hield in 1920 te Reading een markt voor onze bijen: the Dutch-Bee Market (Brit. Beejournal 1962 3-II).

Uit de oude doos

In het boek Geschiedenis van Ede lezen wij het volgende:

In 1744 deelde Hendrik Roetersen mede aan het college (van Diakenen) dat hij niet meer in staat was „zijn dingen te doen” en daarom „wel mocht lijden, dat zijn bijen door de Br. diakenen werden verkocht”. Wat geschiedde. De immen van Hen-

drik Roetersen brachten bij verkoop in 5 percelen op de som van f 87,25 (Dit was in dit tijd een flink bedrag, zodat de bijenstand van deze imker wel groot geweest moet zijn).

Vijanden der bijen in India

In dit land heeft men vijanden der bijen die bij ons onbekend zijn; zo de apen. Deze openen de kasten en halen de ramen er uit; deze maken zij kapot of nemen ze mee. De apen schijnen niets om de bijensteken te geven. Men moet daarom de kasten zo sluiten dat de apen ze niet kunnen openen.

De grootste vijand is de geelgebande hoornaar, als deze in de buurt van een bijenvolk komt, schijnt dit gedemoraliseerd te worden, de bijen komen dan niet naar buiten. Als er regelmatig hoornaars bij een bijenvolk zijn, zullen deze hun nest verlaten. De hoornaars doden veel bijen, men moet daarom trachten hun nest te vinden en dit te vernietigen. (Indian Beejournal 1961 1-3).

☆☆☆ SMILET ☆☆☆

Deense humor

Na de uitrusting van de imker in de Jaagkieps van april jl. lijkt mij deze van bijgaande tekening, overgenomen uit het Deense Tidsskrift for Biavl 1961-III wel aangenamer.

Jékavé.

UITBREIDING EN VERDERE PLANNEN VAN HET KONINGINNE-TEELTSTATION „HET WAGELER” TE ENSCHEDE

Zaterdag 7 april jl. in een malse regenbui van ongeveer 8 uur, waren 7 actieve leden van de afdeling Enschede, gewapend met schop, hamer en andere nodige gereedschappen naar het Wageler getogen, om de geprefabriceerde uitbreiding in elkaar te timmeren. Ten slotte werd het ook hun te bar, zodat na het opzetten van het geraamte, iedereen snel naar huis ging, om de natte boel te drogen, in de hoop dat het eindelijk toch weleens een keer voorjaar zal worden om de zaak af te werken. Zodra dit het geval is, hopen we u door middel van een foto het resultaat te laten zien. Wilt u zich echter overtuigen, hoe we een en ander ingericht hebben, u bent natuurlijk van harte welkom. (Wel gaarne even een berichtje van uw komst, zodat één van de leden aanwezig kan zijn).

Speciaal voor de plantenliefhebbers onder u is onze bijentuin interessant, waar door de Gemeentelijke Stadsplantsoendienst ongeveer, 1600 nectar- en stuifmeelgevende planten in 85 verschillende soorten zijn geplaatst.

Door de lang aanhoudende winter loopt het door ons geplande teeltprogramma natuurlijk in de war, zodat we later dan onze bedoeling was naar Schiermonnikoog kunnen gaan. Omdat we nu reeds een groter aantal bestellingen hebben dan vorig jaar om deze tijd, moet men er wel rekening mee houden, dat deze waarschijnlijk later uitgevoerd zullen worden dan normaal. Hoewel u misschien de indruk krijgt, is het niet de bedoeling van onze afdeling om een winstgevende handel van de koninginneteelt te maken, doch ons voornaamste uitgangspunt is,

de Carnica-bij een zo groot mogelijke bekendheid te geven. Door hun zachtaardigheid kunnen we de „angstige leek” bewegen, zich voor de bijenteelt te interesseren, zodat ons aantal leden niet verder daalt. In diverse gesprekken op het Wageler is ons gebleken, dat men de grootste angst heeft voor een bijensteek, doch als een kast opengemaakt wordt, en men ziet hoe rustig deze bijen niet bruizend opvliegen, dan wordt de angst voor een bijensteek heel wat minder. Het is vrijwel zeker, dat mevrouw Schulze-Everding uit Münster (Dld.) onze 8 volken zal keuren, op de kenmerken van de Carnica-bij, zodat we met onze beste koninginnen gaan verder telen. Als al onze volken goed en sterk deze lange winter uitkomen, dan hopen we met 4 volken onze teelt uit te voeren, terwijl met de overige 4 gereisd wordt naar de Betuwe, die tevens ter beschikking staan voor onze begincursus. De behandeling van deze volken geschiedt door 5 leden geheel pro Deo.

Dit jaar hopen we met zoveel mogelijk bevruchtigingskastjes 2 keer naar Schiermonnikoog te gaan.

Op aanraden van de landelijke koninginneteelt-commissie heeft één van onze leden kratjes gemaakt, waarin 3 of 4 bevruchtigingskastjes geplaatst kunnen worden. Dit ten behoeve van de heer Kruyer op het bevruchtigseiland, zodat deze niet met kratten van 8 of 10 volkjes behoeft te sjuwen. En nu maar afwachten hoe dit jaar de bevruchtigingsresultaten zullen zijn.

ENSCHDE,

L. ASCHERMAN
N. J. VAN DAALEN

Ede

verwacht u weer

Op 27 augustus 1937 werd te Ede de 15e Imkersdag gehouden. Op die dag werd door 600 deelnemers (een recordaantal voor die tijd) het 40-jarig bestaan van onze Vereniging herdacht en deze imkersdag was de eerste onder leiding van onze voorzitter Mr. L. R. J. ridder van Rappard.

Na 25 jaar zal in dezelfde plaats de 33e Imkersdag gehouden worden en de afdeling Ede nodigt geheel imkerend Nederland uit hieraan deel te nemen.

Hadden wij in 1937 te Ede nog een zaal, waar wij de koffietafel konden gebruiken, thans is dit niet meer het geval, maar wij zullen U in een flinke tent onderdak geven.

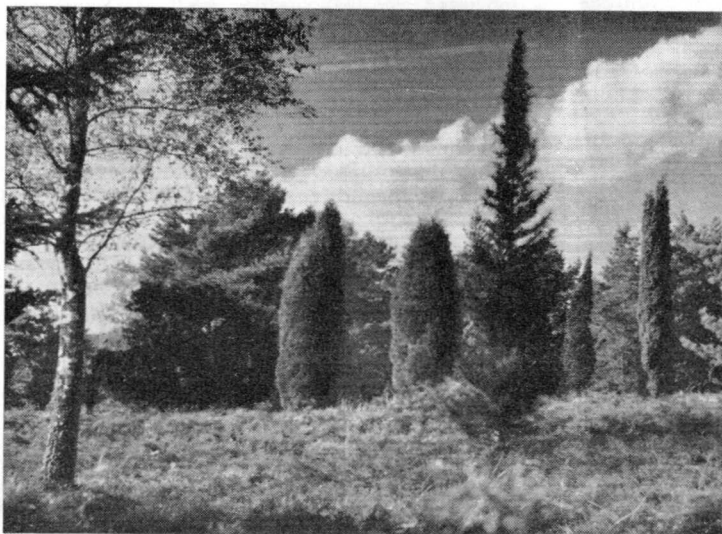
Het voorlopig programma is als volgt: 's Morgens bij aankomst een kop koffie met koek, daarna de officiële bijeenkomst, die besloten wordt door een gezellige koffietafel.

Vervolgens een rondrit door de gemeente Ede, die één van de grootste, wat de oppervlakte betreft, van ons land is en zelf uitgestrekte bossen en heidevelden bezit. Tijdens deze tocht zult U kennis kunnen nemen van zowel het agrarisch als het recreatieve gedeelte van ons dorp.

U zult ook kunnen genieten van de bloeiende heide, waarop elk jaar honderden bijenvolken de smakelijke heidehoning puren.

In Otterlo bieden wij u een kop thee of andere verfrissing aan, hopelijk zal het weer medewerken om U dorstig te maken.

Tenslotte vindt te Ede de sluiting van deze Imkersdag plaats.

Bijgaande foto's, waarvan de clichés welwillend door de Edese V.V.V. werden afgestaan, kunnen U slechts een klein idee geven van hetgeen U te wachten staat.

Het Veluwe hert roept U, wij hopen dat U aan zijn lokstem geen weerstand zult kunnen bieden en dat een nog groter aantal bijenhouders en hun familie dan in 1937, deel zal nemen aan de 33e Imkersdag, die op

ZATERDAG 25 AUGUSTUS TE EDE

zal worden gehouden. Houdt deze dag vrij!!!!

De volgende maand hopen wij U nadere mededelingen te kunnen doen.

KUNSTRAAT *en hoe het te gebruiken*

Kunstraat van de allerbeste kwaliteit, broed- of honingkamerformaat, naar keuze, per kg f 6,75
Voor uw zuivere was betalen wij f 4,—; voor uw ruwe raat f 1,— per kg.
Verwerken van zuivere was tot kunstraat f 2,— per kg.

In onze nieuwe prijscourant vindt u het beste voor de laagste prijs. Laat elk volk een paar kunstraten uitbouwen en kijk eens, hoe gretig de koningin die met eitjes belegt! Neem in mei een paar ramen met veel stuifmeel uit de kast en geef er ramen met kunstraat voor terug. In de plaats van het stuifmeel krijgt u broed en meibijen worden haalsters voor de zomerdracht!

Hang **nimmer** kunstraat in een volk dat zwermneiging heeft. Hang **nimmer** kunstraat in een volk als er niets te halen is. Zo'n volk is niet in de stemming om de kunstraat mooi uit te bouwen. Wilt u in drachtloze tijden toch kunstraat laten uitbouwen, dan moet u voeren. Geef **nimmer** kunstraat aan een klein volkje, de bijen bouwen het alleen maar uit zover ze het kunnen bezetten.

Maar als u in de onderbak tijdens de voorjaarsdracht een sterk volk hebt, geef dan in de bovenbak wat kunstraat. Dit wordt prachtig en „van lat tot lat” uitgebouwd. Onze nieuwe kunstraatwalsen geven een mooie, diepe celindruk, wij verwerken alleen brandzuivere geurige bijenwas en wij proberen **niet** u een velletje per kg méér te leveren ten koste van de kwaliteit.

Goede
dingen

BIJENHUIS WAGENINGEN

TELEFOON 0 8370 - 2863

GIRO 823276

Bestrijdingsmiddelenwet

Het leven is een voor ons onbegrijpelijk wonder, waar wij altijd met eerbied tegenover moeten staan, zelfs als wij het moeten bestrijden. Feitelijk is de noodzaak om bestrijdingsmiddelen te gebruiken een bewijs van onze onmacht en onwetendheid.

Dr. Briejër, Directeur van de Plantenziektenkundige Dienst te Wageningen.

In ons vorige nummer deelden wij reeds mede, dat deze wet door de Tweede Kamer zonder stemming is aangenomen.

De heer Jhr. van der Goes van Naters heeft bij de bespreking in de kamer een „noodkreet” van ons hoofdbestuur onder de aandacht van de ministers gebracht, waarvoor wij hem zeer erkentelijk zijn.

De uitvoeringsbepalingen zijn reeds in voorbereiding en ook daarbij wordt de stem van de imkers gehoord omdat in de betreffende Interdepartementale Bestrijdingsmiddelencommissie onze rijksbijenteeltconsulent **Ir. J. Mommers** zitting heeft. Een woord van hulde aan de **bespuitingscommissie van ons hoofdbestuur**, die op dit punt zeer veel werk heeft gedaan, is hier zeker op zijn plaats. Zij heeft de wetgevingen in andere landen bestudeerd en zelfs een ontwerp van wet voorgelegd aan de instanties, die daarmee te maken hadden en welk ontwerp

beoogde om de bijen te beschermen tegen schade door bespuitingsmiddelen. Daarna besloot de toenmalige minister van Landbouw alle wetten en voorschriften betreffende bespuitingsmiddelen in één nieuwe wet onder te brengen. De bespuitingscommissie van ons hoofdbestuur heeft daarna contact opgenomen met de commissie voor Fytofarmacie, die deze wet voorbereidde. Daarna heeft de inmiddels tot stand gekomen **Afdeling Bijenteelt van het Landbouwschap** zich er mee bemoeid. Op verzoek van ons hoofdbestuur heeft vervolgens de heer van der Goes van Naters nog eens de belangen van de imkers in de Tweede Kamer bepleit en hij heeft daarbij niet alleen het bespuitingsgevaar voor de bijen genoemd, maar ook zijn verontrusting uitgesproken over de hele gang van zaken, o.a. de **onkruidverdelging**, die tot gevolg heeft dat onze kleinkinderen korenbloemen alleen nog maar uit sprookjes zullen kennen. Ook de **onkruidbestrijding in grasland** had de aandacht, waarbij er op gewezen werd dat „onkruiden” belangrijk voor het vee zijn.

Ook uitermate deskundigen vragen zich met bezorgdheid af of we met de bestrijdingsmiddelen op de goede weg zijn, wat moge blijken uit een door de heer van der Goes van Naters aangehaalde uitspraak van de directeur van de Plantenziektenkundige Dienst, die wij boven dit artikel afdrukken.

Het tuinbouwgebied Erica, in de Zuid-Oosthoek van Drente en welk gebied zich straks nog belangrijk zal uitbreiden met enkele tientallen hectaren te Klazienaveen, heeft ook zijn of haar problemen inzake de komkommerteelt en bijen. Voor het jaar 1960 kwam na een paar vergaderingen met het veilingbestuur een onderlinge overeenkomst tot stand, waarbij de bijenvolken gedurende het tijdvak van 6 juli tot en met 31 augustus tenminste 3 kilometer buiten het tuinbouwgebied moesten worden verplaatst tegen een vergoeding van f 7.50 per volk. Geheel naar wens, vooral voor de tuinders, verliep deze zaak niet, omdat in het begin van augustus enkele imkers buiten de provincie, waarbij nog al een grootimker, hun volken plaatsten op de heide, die binnen de strook van 3 km was gelegen, al zijn die heidevelden dan niet meer van een omvang als een 30-tal jaren geleden.

In ieder geval was deze kwestie voor het bestuur van de veiling aanleiding, om hiertegen maatregelen te nemen en werd noodgedwongen met de gemeenten Emmen en Schoonebeek een gem. verordening vastgesteld, waarbij het verboden werd, op die heidevelden bijenvolken te plaatsen.

Voor het jaar 1961 was deze verordening dan ook van kracht. Voor genoemd jaar 1961 hebben wij als bijenhouders met het veilingbestuur de zaak opnieuw besproken en werd de overeenkomst in die zin gewijzigd, dat de termijn van verplaatsing werd gesteld van 1 juli tot 15 sept. en werd de vergoeding bepaald op 10 gulden per volk. In een vergadering, die wij als bestuurders van de bijenverenigingen met het veilingbestuur onlangs hebben gehouden, werd door dit bestuur gezegd, dat voor 1961 de zaak zeer tot genoegen was verlopen en dus in 1962 op dezelfde wijze zal worden voortgezet. Behalve een imker, met wie nog enig ongenoegen ontstond, hebben alle bijenhouders hun volle medewerking verleend.

Ons lid van de Groep Emmen van bijenhouders de heer Aarsen te Nw. Amsterdam, regelt op voortreffelijke wijze de kwestie betreffende het opnemen van de volken en de uitbetaling van de vergoeding. Het noteren van de volken wordt geregeld in samenwerking met de secretaris van de veiling. Op een zaterdag in de maand mei zal een excursie worden gehouden door de imkers van de groep Emmen, met hun vrouwen, naar het tuinbouwgebied Erica, waarbij eerst 's morgens de veiling van de komkommers zal worden bijgewoond, om daarna onder deskundige leiding te worden rondgeleid, dit in samenwerking met het bestuur van de tuinbouwvereniging.

JOH. HILVERS

NATIONALE HONINGTENTONSTELLING

De tentoonstelling wordt **niet** meer tegelijk met de Imkersdag gehouden, doch op een plaats waar uit anderen hoofde veel publiek komt. Dit jaar in

ENSCHDE

Mededelingen volgen zo mogelijk in het volgende nummer.

Welke flacons voor honing?

Enige imkers zullen hun honing in de verenigingsbokalen doen, doch het grootste deel zal wel in de genormaliseerde flacons met schroefdeksels en inlage verpakt worden. In het juli-augustus mndshr. las ik vorige zomer op blz. 104 dat de verpakking soms te wensen overlaet. Nu kreeg ik vorig jaar een flacon honing in handen met een wit plastic drukdeksel. Die flacon was juist gevuld, maar ik heb me ernstig afgevraagd of de honing met deze sluiting wel lang bewaard zou kunnen worden. Ik zal niet beweren dat het niet kan, je zou er ervaring mee moeten opdoen. Uit nood vulde ik eens een flacon met goed afsluitend kartonnen deksel in de zomer, maar in december bleek er een dun laagje honing op te staan. Een begin dus van gisten. Gelijktijdig met dezelfde honing gevulde flacons met schoefdeksel waren kurkdroog van boven. Na het vullen laat ik het deksel een dag los opgedraaid staan en voor het wegzetten de andere dag de inlagen er op en vast draaien. Ik vergat bij twee niet de inlage maar wel om de deksels aan te zetten en ook daarop kwam in de winter prompt een dun laagje.

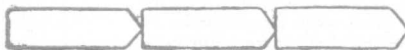
We weten dat honing vocht aantrekt en als nu dat plastic opdrukdeksel niet luchtdicht afsluit dan zouden we die flacon niet voor honing moeten gebruiken. Het lijkt me eenvoudig hieromtrent een proef te nemen op onze proefbijenstand waarvan men dan reeds na een jaar het resultaat al kon vernemen.

Leeuwarden

Tj. STIENSTRA

Imkeren met modern materiaal

Voor ramen met korte oren, die de heer Bakker in het Groentje van maart beschrijft, en waarbij hij geen afstandblikjes of afstandrepen wil gebruiken, is er maar één oplossing: blikken afstandbeugels met aan weerszijden twee nokken. Deze beugeltjes worden om de bovenlat en zijkanten met kleine nageltjes vastgezet. In Duitsland en Amerika worden ze gebruikt op plaatsen waar de bijen alles zeer vast kitten en ze zijn heel goed te gebruiken.

Lijm nooit blokjes of latjes op de zijkant van de ramen; tenzij u één van de zijlatjes afschuint (zie tekening), zodat de bijen ze niet onverbreekelijk vastkitten.

Vroeger leverde Koershof simplexramen met verbrede raameinden naar voorbeeld van het Amerikaanse Hoffman-raam zoals dat daar wordt gebruikt. Jammer dat deze ramen in ons land niet meer worden gemaakt. Wanneer daarnaar gevraagd zou worden, is het zeer wel mogelijk deze te leveren. Vooral bij het reizen zijn dit soort ramen ideaal en ze hangen als één blok in de kast.

Wanneer de heer Bakker belang stelt in deze zelfregulende afstandbeugeltjes, wil ik hem hierbij gaarne van dienst zijn

SCH.

K.

VRAGENRUBRIEK

Vraag 5.

De kweker, bij wie ik mijn bijenvolken heb staan, wil dit jaar tussen zijn jonge fruitboompjes aardappelen zetten en nadat deze geoogst zijn (ongeveer in juli) deze grond inzaaien met een groenbemester (witte klaver). Kunt u mij vertellen of witte klaver zo laat in het jaar nog waarde heeft als bijenplant? Zo neen, kunt u mij dan een of meer planten noemen, die nog wel van waarde voor de bijen kunnen zijn?

W. J. F. te St. A. P.

Groenbemesting en drachtplant

Als de witte klaver gezaaid wordt nadat de aardappelen gerooit zijn, zal hij dit jaar niet veel bloemen meer produceren. Er zijn echter wel andere gewassen, die als groenbemester uitstekend voldoen. Zeer goed voor de bijen en wel het allerbeste voor de grond is *Borago officinalis* (bernagie). Het enige bezwaar is, dat dit nogal hoog wordt, vooral op zware grond. Als men ver genoeg van de jonge boompjes afblijft is dit niet zo erg. Bovendien kan *Borago* heel goed verdragen dat hij plat gerold of gesleept wordt. Hij blijft dan toch heel goed doorbloeien. Een andere goede groenbemester, die echter wat meer houtig wordt, is *Phacelia tanacetifolia*. Dit wordt ook vrij hoog. De bijen vliegen er zeer druk op. De laatste jaren is nogal reclame gemaakt voor siletta, een kruisbloemig gewas, dat eveneens nog al lang en wild wordt. Op wat armere gronden voldoet ook *serradella* zeer goed. Op kleigrond is dit gewas als groenbemester ook uitstekend, maar misschien geeft het daar voor de bijen wat weinig bloemen. Iets van de alleraatste tijd is *Alexandrijnse klaver*. Dit wordt wel als stoppelgewas gebruikt. Ik ken echter nog geen ervaringen met deze klaversoort als groenbemester en als bijenplant.

Ir. J. M.

Vraag 6:

Als ik propolis win, krijg ik altijd onzuivere propolis, vermengd met deeltjes was, hout enz. Is de zuivere pro-

polis daarvan te scheiden? Is een prijs van f 5,— per kg lonend? Is er een kunstgreep om de bijen te dwingen meer propolis te winnen?

C. J. G. K. te D. H.

Propolis

Was en propolis zijn van elkaar te scheiden omdat propolis in koude alcohol oplost en was niet. Mij is geen methode bekend, waardoor bijen in betekende mate tot het overvloediger verzamelen van propolis zouden worden aangezet. Er zijn dan ook, voor zover ik weet, geen imkers, die zich speciaal op het winnen van propolis toeleggen. Wel zijn er imkers die zich zeer bijzonder met het verzamelen van propolis bezig houden. Een trucje, waardoor nog wel eens iets meer propolis wordt verkregen, is het vergroten van de vliegopening. Er is dan kans dat het bijenvolk in de herfst met behulp van propolis er een soort brug tegen bouwt, waarin dan één of méér openingen worden uitgespaard. De propolis is meestal met was gemengd. De stof, waarmee een reisraam is dicht gekit, bevat dan ook zowel was als propolis. Door herhaalde vervanging van het dicht gekitte door een schoon raam zou inderdaad de beschikking over wat meer propolis kunnen worden verkregen. S.

Vraag 7:

1. *Bij het maken van kunstzwermen kan ik moeilijk de dertiende dag thuis zijn om doppen te breken. Kan ik b.v. de 10e of 11e dag of nog enige dagen eerder de redcellen op één na wegbreken met kans van slagen?*
2. *Ik kan een paar gebruikte kasten kopen, zo op het oog Simplexmaat. Kunt u mij de maten opgeven, dan kan ik ze even nameten.*

A. P. H. te R.

I. Na 10 dagen kunt u de redcellen uitbreken op één na. Het spreekt van zelf, dat het risico in dit geval groter is, dan wanneer u wacht tot het tijdstip, dat er reeds rijpe doppen (d.w.z. doppen, waarin men met de vingertoppen het bewegen van de jonge moeder kan voelen) aanwezig zijn.

II. De werktekening van de genormaliseerde simplexkast is het Bijenhuis te Wageningen verkrijgbaar. De buitenwerkse

maten van de genormaliseerde ramen zijn (zonder de oren bij te meten) broedkamer: 360 bij 218 mm en honingkamer: 360 bij 140 mm. De oren van de bovenlat zijn lang 37½ mm. De breedte van de latten is 22 mm en de dikte 10 mm. S.

Vraag 8:

Kunt u mij ook zeggen hoe ik moet handelen om oude raten, die ik zelf opsmelt, schoon en op kleur te krijgen? De gesmolten was is deze keer zo donker, dat ik er verstomd van sta. Het waren perskoeken van de heidehoning. Ik heb de was al drie keer opgesmolten, maar het wordt schijnbaar nog erger, de kleur is tegen koffiebruin. Als ik de vloeibare was op een wit bord giet zie ik wel allemaal donkere deeltjes, maar hoe fijn ik ook zeef, dit krijg ik er niet uit.

W. S. te Z.

Oude raten smelten

De donkere kleur van de door u verkregen waskoeken is waarschijnlijk het gevolg van roestvlekken. Zijn de geslingerde raten soms enige tijd in een ijzeren vat bewaard of zijn de raten in een ijzeren pan gesmolten? Is er schraapsel van de afstands-blikjes bij de te smelten raten gevoegd? Door roestvlekken donker gekleurde was kan alleen met chemische middelen gebleekt worden. Heeft de donkere kleur een andere oorzaak dan kunt u de was bleken door deze in heel dunne schijven te gieten en enige tijd aan het zonlicht bloot te stellen tot de kleur normaal is.

Als voor het chemisch bleken de juiste stoffen worden gebezigd kan de was voor het maken van kunstraat worden aangewend. Op een afstand kan echter niet worden beoordeeld welke middelen in uw geval de meest aangewezen zijn. S.

UITBREIDING VERVOERBOD BIJEN OOK MIJTZIEKTE IN BRABANT

De Minister van Landbouw en Visserij,

Gelet op artikel 2 van de Bijenwet 1947, Stb. H. 13;

besluit:

Artikel 1

Het is verboden bijen te vervoeren:

- a. van het gedeelte van Zeeuws-Vlaanderen, gelegen ten westen van de voormalige Braakman en van een lijn, welke van het zuidelijkste punt van

de voormalige Braakman recht naar het zuiden loopt tot de Belgische grens, naar het overige deel van Nederland, alsmede van het overige deel van Nederland naar dit gebied;

- b. binnen het onder a. omschreven gebied van de ene gemeente naar de andere;
- c. van het gedeelte van de provincie Noordbrabant, uitmakende het grondgebied van de gemeenten Bergeyk, Bladel en Netersel, Eersel, Hoge en Lage Mierde, Hoogeloon c.a., Luyks-gestel en Reusel, naar het overige deel van Nederland, alsmede van het overige deel van Nederland naar dit gebied.
- d. binnen het onder c. omschreven gebied van en naar de gemeente Bladel en Netersel;
- e. van het gedeelte van de provincie Limburg, gelegen ten zuiden van de gemeenten Stevensweert, Wessem, Maasbracht, Linne, St. Odiliënberg en Posterholt, naar het overige deel van Nederland, alsmede van het overige deel van Nederland naar dit gebied.
- f. binnen het onder e. omschreven gebied van en naar de gemeenten Amstenrade, Beek, Born, Brunssum, Bunde, Echt voor zover gelegen ten oosten van de Putbeek, Elsloo, Eysden, St. Geertruid, Geleen, Geulle, Gronsveld, Gulpen, Heer, Heerlen, Hoensbroek, IJtteren, Kerkrade, Klimmen, Limbricht, Maastricht, Margraten, Merkelbeek, Mheer, Montfort, Nieuwenhagen, Noorbeek, Nuth, Obbicht, Oirsbeek, Roosteren, Schaas-berg, Schimmert, Schinnen, Schinveld Simpelveld, Sittard, Stein, Urmond en Voerendaal en van en naar het drostambt Tuddern.

Artikel 2

1. De Rijksbijenteeltconsulent, gevestigd Bredaseweg 304 te Tilburg, kan van het verbod, gesteld in artikel 1, aanhef en onder a., c. en e., al dan niet onder voorwaarden, ontheffing verlenen voor wat betreft vervoer van bijen naar de aldaar omschreven gebieden.
2. Het verbod, gesteld in artikel 1, aanhef en onder b., geldt niet ten aanzien van vervoer van bijen, dat geschiedt overeenkomstig een ontheffing, strekkende tot vervoer van het overige deel van Nederland naar het in artikel 1, onder a. omschreven gebied.
3. De Rijksbijenteeltconsulent kan van het verbod, gesteld in artikel 1, aanhef en onder d. en f., al dan niet onder voorwaarden, ontheffing verlenen voor wat betreft vervoer van uit andere gemeenten afkomstige bijen over het grondgebied van de in artikel 1, onder d. en f. genoemde gemeenten naar elders.

Artikel 3

De beschikking van 4 juni 1959, no. J. 1401, Directie Juridische en Bedrijfsorganisatorische Zaken, Stcrt. 106*), houdende verbod tot vervoer van bijen, wordt ingetrokken.

Artikel 4

Deze beschikking treedt in werking met ingang van de dag volgende op die harer bekendmaking in de Nederlandse Staatscourant.

's-GRAVENHAGE, 2 april 1962

De Minister van Landbouw
en Visserij,

Voor deze:
De Secretaris-Generaal,
(w.g.) PATIJN

*) laatstelijk gewijzigd bij beschikking van 1 september 1961, no. J. 1834, Stcrt. 172.

AFD. GOUDA

Op 17 april overleed onverwacht onze zeer geachte secretaris de heer

AREND JAN WEEKHOUT

op de leeftijd van 49 jaar. Hij heeft tal van jaren op voortreffelijke wijze de belangen van onze afdeling gediend en ook toen de laatste jaren zijn gezondheid al te wensen overliet bleef hij steeds actief. Wij wensen mevrouw Weekhout en Hen-nie en Dick de kracht toe om dit verlies te dragen. Bij ons zal de heer Weekhout in dankbare herinnering blijven voortleven.

Namens de afdeling
M. van Eyk

AFD. NIEUWERAMSTEL

Dinsdagavond 3 april hield afdeling Nieuweramstel een door de leden zeer goed bezochte praatafavond ten huize van familie Van Beek, Da Costalaan 11. Het stemde de voorzitter, de heer Ph. v. d. Pol, tot grote vreugde dat hij op deze avond maar liefst zeven nieuwe leden kon voorstellen als teken dat er opnieuw leven zat in de afdeling, die dank zij het enthousiasme bij de oudere leden o.w. de heer Weenink die de 82 is gepasseerd en ook deze avond op zijn „praatstoel” zat. Voorts deelde de voorzitter mede dat van gemeentewege een nieuw terrein als bijenpark was toegezegd. De inrichting van dit park waarin ook een clubhuis zal moeten komen waaraan al jaren behoefte bestaat nam heel wat tijd in beslag temeer omdat het bestuur de ligging nog niet weet. Op deze avond werd verder besloten om weer naar het raapzaad te reizen en dat bij gunstig weer op het oude terrein aan de Middenweg weer openbare bijenmiddagen zullen worden gehouden. Voor zover mogelijk zal aan het te verwachten publiek een proefpotje honing worden uitgereikt. Voorts werd het bestuur gemachtigd om contact op te nemen met de commissie die in 1963 te Amstelveen een grote bloemententoonstelling zal organiseren om gelijktijdig daarmede de landelijke honingkeuring te mogen houden omdat de bloem en de bij nu eenmaal bij elkaar horen. De jonge leden zullen voor zover mogelijk aan een gratis kast en bijenvolk worden geholpen, zodat zij met niet al te hoge kosten kunnen beginnen. Aan het einde van de avond bracht de voorzitter dank aan de gastvrouw voor de koffie met room en gebak, de gastheer voor de zeer goede sigaren.

AFD. MEERKERK E.O.

Op 12 maart hield onze afdeling haar eerste ledenvergadering van dit seizoen. De opkomst was slecht, misschien door weersomstandigheden of t.v.? De penningmeester, de heer P. Versluis, opende de vergadering doordat onze voorzitter de heer J. A. Bax door ziekte in het gezin verhinderd was. Hierna werd het woord gegeven aan de heer Laban, die een lezing gaf over verschillende soorten bijen en zweefvliegen. Daarna werd de film Honingbijen en bestuiving en een amusementsfilm gedraaid. Na de vragenstellers tevreden gesteld te hebben, dankte de heer Versluis voor het gebodene. De thuisblijvers hebben veel gemist. Daarom zou het bestuur het zeer op prijs stellen als de opkomst der leden groot was. Maak die ene avond vrij, hij is het heus ten volle waard.

N. v. STEENIS, secr.

AFD. ZEIST E.O.

Op 14 februari en 20 maart hadden we het grote genoegen de heer R. P. Groen-veld in ons midden te hebben voor een

discussievoordracht over de „Methode Jacobs in vergelijking met de Aalster-methode”.

De spreker begon met de betoging, dat het grondbeginsel van beide methoden hetzelfde is. De verschillen zitten in de instelling van degene, die ze toepast. De Aalster methode, ontstaan en voor het eerst toegepast in Brabant, gaat uit van het economisch principe: minimum offers, maximum resultaat, terwijl de methode Jacobs, naast de economie, ook het plezier in bijenhouden stelt. Zo-doende gaat de heer Jacobs al vroeger in het voorjaar eens zijn bijen inspecteren en wat voer openkrabben. De kunstzwerm wordt een vlieger inplaats van een veger, zoals bij de Aalstermethode. Zo zijn er wel meer verschillen, die ook gedeeltelijk berusten op verschil in drachtplanten.

Op de vergadering van 20 maart werd vooraf het geval van Nosema behandeld, dat zich voorgedaan heeft op de stand van een van onze leden. De heer Groenveld zeide, dat dit ook te maken had met stuifmeelgebrek in het voorjaar. Voldoende dracht en aanvoer van vers stuifmeel helpt de ziekte overwinnen.

Een slechte zomer werkt de uitbreiding van de ziekte in de hand.

De heer Groenveld vertelde ons ook nog enige bijzonderheden over de temperatuurmeting op verschillende punten in een bijenvolk, waarnemingen die op het ogenblik in Wageningen gedaan worden.

Het waren zeer interessante avonden, waar we de heer Groenveld zeer dankbaar voor zijn. Ongetwijfeld hebben vooral onze jongere leden hier veel van geleerd.

M. M. v. D. - O.

AFD. DOETINCHEM

Ledenvergadering

Aanwezig 15 leden; een mooie opkomst voor een afdeling met 31 leden, jeugdleden en gezinsleden daaronder begrepen.

Het eerste gedeelte van de vergadering werd gewijd aan huishoudelijke onderwerpen. Toen kwam de koolzaadreis. Voorlopig werd een zesenzestigtal volken genoteerd, maar door de lange winter was het velen nog onmogelijk geweest een beslissing over deelneming aan deze reis te nemen. Er werden een paar belangrijke besluiten genomen, onder andere zou niet meer gereisd worden met een tot de nok toe volgestouwde wagen, maar als het om meer dan 80 volken zou gaan zou in twee ladingen worden gereden, dan kon de ene wagen de ene helft van de leden langs rijden en de andere wagen de andere helft. Een tweede belangrijke beslissing was dat bij bespuiting vanwege de afdeling geen pogingen zouden worden gedaan om de kasten te sluiten. Dit had verleden jaar zeer veel moeite en zeer veel reisgeld gekost. Bovendien is het niet met de besuiten steeds een onzekere zaak. Dikwijls maken de personen die zich met het sluiten en/of openen zullen belasten de lange, lange reis tevergeefs, omdat de spuitplannen weer zijn veranderd. Van andere afdelingen had men vernomen, dat het thans gebezigde Thiodaan inderdaad weinig slachtoffers had gemaakt.

Na de pauze kwam dan de verhandeling van de heer G. J. Lovink over koninginnetelt, in het bijzonder van Carnica's. De heer Lovink verduidelijkt een en ander met het door hem gebruikte materiaal en beantwoordde vele vragen. In vele opzichten volgde hij een zeer bijzondere methode; te lang om hier te verslaan.

F. B. BLAISSE, secretaris

AFD. WOLVEGA

Op de vergadering van 9 april werd de agenda voor de A.V. besproken. Als afgevaardigde werd aangewezen de heer Wietsma, als plv. de heer Plaatsman. Naar de kringvergadering wordt afge-

vaardigd de heer Bosma. Besproken wordt de bespuiting met thiodaan van het koolzaad in de Flevopolder. Aangezien het een nog betrekkelijk nieuw artikel betreft staat men er nog een weinig afwachtend tegenover. Op 1 november zal er een propaganda-avond worden gehouden met Vogelwacht en Dierenbescherming. Collega Baas houdt hierna nog een causerie over zijn methode, speciaal voor nieuwe leden. Deze methode wordt hier algemeen en met succes toegepast.

AFD. BERGEN OP ZOOM

Op 24 maart hielden wij onze jaarvergadering; de opkomst was goed want 80% van de leden was aanwezig. Na de behandeling van de huishoudelijke punten vertoonde de heer C. Fossen onder een gezellig praatje een serie dia's over planten, bloemen en bijen. Na de pauze werd de organisatie van het reizen naar de boomgaarden besproken; verschillende leden gaven een aantal volken op. Vrij laat werd de vergadering door de voorzitter gesloten.

OOGST EN DRACHT

EGMOND-BINNEN, 13 april 1962 — De voorjaarsontwikkeling van de bijenvolken is tengevolge van het langdurig koude voorjaar uitgesproken slecht. Er is weinig broed in de volken — niet meer dan anders in begin maart. Zolang ik me herinner heb ik als imker een dergelijk slechte voorjaarsontwikkeling niet meegemaakt. De eerste vluchtige inspectie kon andere jaren meestal geschieden begin tot half maart. Dit jaar kregen we pas de eerste kans op 12 april. We kunnen dus zeggen, dat de bijenvolken bij andere jaren vergeleken

ongeveer één maand achter zijn. De croussen, die meestal vóór of omstreeks 1 maart bloeien, kwamen dit jaar niet voor april en staan nu op 13 april nog in volle bloei. De meeste wilgen — uitgezonderd de duinwilg — moeten nog beginnen. De plantenwereld is dus ook veel achter, maar die zal wanneer het warmer wordt, zich sneller aanpassen dan de bijenvolken, want de bijenvolken zijn aan vaste regels gebonden, waarvan de voornaamste is, dat de ontwikkeling van ei tot werkbij 21 dagen duurt, en dat er voldoende werkbijen moeten zijn om een snelle aanwas te kunnen verkrijgen. Begrijpelijk zijn die beginbijen nodig voor voeding van de larven en warmhouden van het broednest. Zullen de volken reeds voldoende op peil zijn gekomen om naar het fruit en koolzaad te reizen? Fruit vermoedelijk wel, maar koolzaad is een vraag. We kunnen de ontwikkeling van de volken versnellen door vereniging van volken en door het laten afvliegen van volken, die we dan niet meenemen naar het koolzaad.

Hoewel de koninginsteeltcommissie een opening van het bevruchtungsstation op Schiermonnikoog heeft gepland op 15 mei, moeten de imkers, die daarvan gebruik willen maken, er rekening mee houden, dat ook deze datum wel verschoven zal moeten worden. In ieder geval geve ieder, die koninginsteelt-plannen heeft met betrekking tot Schiermonnikoog aan Wageningen op, wanneer een teelt wordt opgezet. Ze kunnen dan tijdig gewaarschuwd worden, wanneer verschuiving van de teelt wenselijk is, want andere jaren hadden we soms eind april reeds vliegende darren door de snelle ontwikkeling der Carnica's. Dit jaar was er op 12 april nog niet één

darrecelletje belegd. Vraag dus eerst inlichtingen alvorens van wal te steken. Een gewaarschuwd man telt dubbel.

A. H. v. d. BERG

BIJENMARKTEN

EMMEN, 13 april — Wegens het uitzonderlijk koude weer geen aanvoer van bijenvolken, ofschoon hiervoor wel interesse was. Veel bezoek en voor imkersartikelen grote belangstelling. We zullen naar middelen moeten uitzien om in de toekomst verzekerd te zijn van aanvoer.

ZENDEREN, 14 april. Aanvoer 9 korven, opbrengst f 20,— tot f 25,—. Er was grote vraag naar volken, de aangevoerde werden dan ook vlót verhandeld. Er werden enige kastvolken buiten de markt om gekocht. De aanvoer was gering doordat diverse imkers volken beschikbaar hadden gesteld voor de getroffen imkers in Limburg. Voor kunst-raat en imkersartikelen bestond veel belangstelling. De pers was aanwezig om verslag uit te brengen in de kranten. Al met al een prettige markt, waar veel oude bekenden elkaar weer eens ontmoetten.

PURMEREND, 17 april. Aanvoer 6 korven, verkocht voor f 15,— tot f 20,—. Er was nog meer vraag, vooral voor korven, door groentetelers voor bestuiving in kassen met aardbeien en later voor meloeenen. Voor imkersartikelen was er veel belangstelling. De volken hebben zich in deze omgeving dit voorjaar slecht ontwikkeld, de aangevoerde volken waren dan ook niet zwaar. Er was belangstelling uit de omgeving, maar ook uit Hoorn en Enkhuizen. De zon liet ons gelukkig niet in de steek.

Onderstaand laten wij een kleine groep artikelen volgen uit onze nieuwe prijs-courant 1962 die zeer rijk geïllustreerd is met ruim 50 afbeeldingen. De kwaliteit der artikelen zijn van de beste en de prijzen zijn door eigen import zo laag mogelijk gesteld.

Simplex-kast met dubbele broed-kamer, compleet met ramen ..	f 43,—
Simplex-kast met broed- en honing-kamer, compleet met ramen	„ 42,—
Broedramen , simplex, met spleet, per 10 stuks	„ 2,30
Honingramen , simplex, met spleet, per 10 stuks	„ 2,25
Bijenkap , ruim model	„ 4,40
Dathepijp met houtmantel	„ 8,25
Beroker „Vulkaan” automatisch ..	„ 20,75
Bijenveger , groot model	„ 1,40
Raampje gripper , het beste wat er op dit gebied is te krijgen	„ 2,75
Kunstraat , br.k.m. per kg	„ 6,75
Kunstraat , h.k.m. per kg	„ 6,75
Kunstraat , h.k.m. extra dun per kg ..	„ 7,25

Verder potten, bussen, korven, slingers, enz. enz. Vraagt onze nieuwe prijs-courant die u op aanvraag gratis wordt toegezonden.

BIJENSTAND

H. T. van Dam & Zn.

JUBBEGA (Fr.) - TEL. 0 5165 - 382

SCHIERMONNIKOOG

Bij het ter perse gaan van dit nummer weten we nog niet wanneer er voldoende geslachtsrijpe darren zullen zijn.

De telers, die hun naam en adres en het aantal volkjes opgeven, ontvangen schriftelijk bericht omtrent de datum van openstelling van het bevruchtungsstation. **Dat zal niet voor 1 juni zijn!**

KLEUR KONINGINNEN

In 1962 worden de koninginnen met goud (geel) gemerkt.

SPEURBIJTJES

TE KOOP GEVRAAGD: ruwe bijenwas à f 1,20 per kg. H. Brulleman, Zandpad 42 a, Breukelen. Tel. 0 3462-303.

AANGEBODEN: simplexkasten, 14 nieuwe, 4 gebruikte, met binnenbakken en ramen. Tevens partij nieuwe broedramen en afstandblikjes. Ook bij gedeelten. G. v. d. Heide, Easterbuorren 38, Boornbergum.

TE KOOP GEVRAAGD: een **kunstraatpers**, formaat 40 x 25 cm. Brieven met prijs aan A. Roggema, Molenstraat 77, Assen.

TE KOOP: **prima bijenvolken** in simplexkasten, in korven en op 6 ramen. Zesraamskastjes met ramen, nieuw f 5,—. Simplexkasten, origineel, en korven, uitgeb. ramen, roosters, berokers, raampjes, observatiekast enz. Alles onder volle garantie. Adres van ouds bekend. H. Brulleman, Zandpad 42 a, Breukelen. Tel. 0 3462-303.

Wie wil 6 3-raamskastjes en 2 6-zesraamskastjes VAN MIJ KOPEN? Alles schoon, kastjes als nieuw en lage prijs. J. v. Turnhout, Zuidendijk 429, Dordrecht.

W. v. 't LAND, koopt à contant, tegen de hoogste prijzen: **ruwe was en ruwe honing**. Tevens verkrijgbaar alle imkersartikelen. Honingzemerij, tel. 2607, Barneveld.